

Toespraak door Vlaams minister-president Geert BOURGEOIS
Nieuwjaarsreceptie diplomatiek korps
Brussel, 22 januari 2018 ¹

Excellenties,
Dames en Heren,
Geachte genodigden,

Bij het begin van het nieuwe jaar is het een groot genoegen u hier talrijk te mogen begroeten. Mijn ambtswoning Errera was helaas te klein om u allen te kunnen ontvangen. Maar geen nood, vandaag mag ik u van harte welkom heten in het Herman Teirlinck gebouw. Met een E-peil van 31 is dit gebouw nu al het grootste passiefkantoor van het land. Door de plaatsing van zonnepanelen zal dit E-peil nog zakken tot 23.

Vooreerst wil ik u en allen die u dierbaar zijn, een gezond, gelukkig en voorspoedig 2018 wensen. Moge het u zowel privé als professioneel voor de wind gaan.

Bij het begin van onze jaartelling schreef de Romeinse dichter Ovidius: “De omstandigheden zijn mij niet altijd gunstig, maar de hoop ontbreekt mij nooit”. Ik vind deze optimistische gedachte bij uitstek geschikt om dit nieuwe jaar te beginnen. Er zijn ook heel wat indicaties en feiten die hoopvol stemmen. Zo is de Europese economie op weg om in 2017 met 2,3% de hoogste groei te boeken sinds tien jaar. De Europese Commissie ziet die groei zowel in de eurozone als in de EU aanhouden met 2,1 % in 2018 en 1,9 % in 2019. De investeringen trekken aan en de overheidstekorten en schulden beginnen geleidelijk terug te lopen. Ook de jobmotor draait op een hoog toerental en de Europese werkloosheid zakt dit jaar tot 7,3%; het laagste peil sinds 2008.

¹ Alleen het gesproken woord geldt

Ook Vlaanderen staat er beter voor dan een jaar geleden.

- De Vlaamse begroting sluit 2017 af met een licht overschot.
- De werkloosheid daalt in alle provincies en in alle leeftijdscategorieën ononderbroken sinds 29 maanden.
- Het aantal jobaanbiedingen staat op een recordhoogte.
- Er zijn meer startende ondernemingen.
- Onze uitvoer brak in 2016 voor het eerst door de grens van 300 miljard euro. Wereldwijd is Vlaanderen daarmee de 13de grootste exporteur in absolute cijfers.

De vier Vlaamse havens zijn belangrijke exportmotoren. In dit verband verwijs ik graag naar de fusie eind vorig jaar van de Vlaamse haven Gent met de Nederlandse haven Zeeland. Daardoor komt de nieuwe fusiehaven North Sea Port in de top tien van Europese havens. Een perfecte illustratie van het feit dat grenzen een intense samenwerking niet in de weg hoeven te staan.

De Vlaamse Regering kan een positieve balans voorleggen, maar dit mag niet leiden tot zelfgenoegzaamheid. Integendeel, we willen een tandje bijsteken om het nog beter te doen en dat doen we door gericht te investeren

- in onderzoek en ontwikkeling, in innovatie,
- onderwijs,
- mobiliteit,
- gezondheidszorg
- en scholenbouw.

Excellenties,

Dames en heren,

We moeten er alles aan doen om deze gunstige evolutie te bestendigen en dit ondanks de Brexit. De onvoorspelbaarheid van de afloop van dit proces heeft impact op belangrijke dossiers op de Europese agenda zoals:

- het toekomstig meerjarig financieel kader,
- de slagkracht van het Europees handelsbeleid,
- het Europees klimaat-en energiebeleid,
- de verdieping van de monetaire unie,
- de Europese veiligheidsagenda enz.

Toch is ook hier hoop gewettigd. Het kan nooit de bedoeling zijn om een IJzeren Gordijn neer te laten van de Shetlandeilanden tot Cornwall. Daar zou niemand mee gebaat zijn. Daarom

verheugt het mij dat de Europese Unie en het VK een akkoord hebben bereikt om de volgende fase van de onderhandelingen te beginnen over hun toekomstige relaties. De inzet daarvan voor Vlaanderen kan moeilijk overschat worden.

Na Ierland zou Vlaanderen het hardst getroffen worden in het geval van een 'no deal'.

- Wereldwijd is het VK onze vierde afzetmarkt.
- Van de Belgische uitvoer naar het VK komt 87% uit Vlaanderen. Dat is nog meer dan ons wereltaandeel dat 83% bedraagt.
- Het aandeel van Vlaanderen in de Britse import in België bedraagt zelfs 89%.

Het zal groot staatsmanschap en slimme diplomatie vergen om met een nieuw handelsakkoord deze cijfers te evenaren, laat staan te overtreffen. Bij de start van de tweede fase van de onderhandelingen pleit de Vlaamse regering daarom voor een handelsvriendelijke Brexit. Deze omvat onder meer:

- nultarieven en het zo veel mogelijk vermijden van niet-tarifaire belemmeringen.
- de meest verregaande douanesamenwerking met een derde land.
- het maximaal behouden van een 'level playing field' en vermijden van regelgevende divergentie. Dat betekent dus ook heldere afspraken over staatssteun en mededingingsrecht.
- het garanderen van afdoende bescherming van investeringen en intellectuele eigendomsrechten.

De Vlaamse regering streeft ook naar een brede samenwerking met het VK op het vlak van

- landbouw en visserij,
- onderzoek en ontwikkeling (opvolger van Horizon 2020),
- onderwijs (Erasmus+),
- mobiliteit en transport,
- milieu en energie,
- Interreg,
- Europol en het gemeenschappelijk veiligheidsbeleid.

We gaan dus voor de meest alomvattende 'PLUS'-samenwerking met het VK in het post-Brexit tijdperk.

De Vlaamse visienota voor de Brexit-onderhandelingen waarvan u bij de ingang een exemplaar vindt, pleit ook voor de uitbouw van een macro-regionale strategie voor de Noordzee die alle naties rond de Noordzee in staat moet stellen om samen te werken. De 21ste eeuw wordt immers de eeuw van de oceanen. Deze strategie moet een 'confidence building tool' worden voor de toekomstige relaties tussen de EU en het VK.

Ik hoop en wens dat de moeizame Brexit-onderhandelingen tot een eerbare overeenkomst mogen leiden voor alle partijen. We hebben alle vertrouwen in de aanpak van Michel Barnier. “No deal is a bad deal.”

Excellenties,

Dames en heren,

Ook 2017 is helaas het toneel geweest van bloedige conflicten, waarvan sommige zich niet eens zo ver van de Europese grenzen afspeelden. Het is een van de grootste tragedies van de menselijke geschiedenis dat rechtvaardigheid en vrede vaak alleen met wapengekletter kunnen worden bereikt.

Dialogo, bemiddeling en toenadering zijn de enige goede recepten om nieuwe conflicten te vermijden. Dat bewees de Europese Unie in een eeuwenlang door oorlogen geteisterd Europa. De Vlaamse regering heeft van het respect voor de fundamentele rechten en vrijheden een hoeksteen van haar buitenlands beleid gemaakt. Daarop zullen we ook de komende jaren onze relaties met het buitenland oriënteren. Daarom steunt mijn regering ook het initiatief om tot een geregelde ‘rule of law’ peer review te komen in de Raad van de Europese Unie.

Dames en heren,

Zoals u weet, heeft de Vlaamse regering haar diplomatiek netwerk de afgelopen jaren sterk uitgebreid. Ook dit jaar zetten we in op een verbreding en verdieping:

- sinds 1 januari heeft Vlaanderen een nieuwe Algemeen Afgevaardigde bij de Raad van Europa, de OESO en de Unesco.
- Ik besliste eerder om het ambtsgebied van onze vertegenwoordiging in Londen uit te breiden zodat we ook in Dublin vertegenwoordigd zijn.
- Ook onze vertegenwoordiger in Génève kan nu volwaardig Vlaanderen vertegenwoordigen in Zwitserland.
- Voorts loopt op dit moment de procedure voor de opening van een nieuwe Vlaamse diplomatieke post in Rome in 2019.

Het buitenlands netwerk van het Vlaams export- en investeringsagentschap Flanders Investment and Trade biedt toegang tot meer dan honderd kantoren. De meeste recente aanwinsten in dit netwerk zijn Vilnius, Houston, Lima en Yangon (in Myanmar). In Afrika versterkt Flanders Investment and Trade binnenkort zijn aanwezigheid met een kantoor in Ghana en later ook in Nigeria. In China wordt geïnvesteerd in een extra antenne.

Samen met het departement Buitenlandse Zaken verdedigt Flanders Investment and Trade de internationale belangen van Vlaanderen in de wereld. Als derde meest open economie ter wereld zijn we gevoelig voor geopolitieke schokken. Het is dus belangrijk om in een steeds meer geconnecteerde wereld zelf actief te zijn. In Vlaanderen hangen 34% of zowat 850.000 jobs af van de export.

Excellenties,

Dames en heren,

Bij het begin van dit nieuwe jaar ben ik dus hoopvol en optimistisch, maar de Realpolitik leert ons dat we weinig kunnen zonder buitenlandse partners. In de hele wereldgeschiedenis hebben isolationisme en protectionisme alleen maar tot armoede en ellende geleid en tot eindeloze en alles verscheurende conflicten.

Dit jaar herdenken we het einde van de Eerste Wereldoorlog, de 'Grote Oorlog', die een heel continent op de rand van de ondergang bracht. Ook in 2018 zet de Vlaamse Regering actief in op die herdenking. Ze bouwt daarmee verder op de inspanningen van de voorbije jaren. In de periode rond 11 november 2018 werken we een programma uit met verschillende actoren op het terrein. Dit programma zal nauw aansluiten bij één van de drie pijlers van het Vlaams herdenkingsproject: het uitdragen van de vredesgedachte, het reflecteren over oorlog en vrede samen met ooit vroegere vijanden.

Naast een cultureel luik zal de 11-novemberlezing in het licht staan van de vredesboodschap die de Vlaamse Regering wenst uit te dragen naar aanleiding van wapenstilstand en het einde van de herdenkingsperiode.

We zullen dit jaar ook speciale aandacht besteden aan het Werelderfgoednominatiedossier. Vlaanderen heeft samen met Wallonië en Frankrijk een dossier ingediend bij de UNESCO voor de erkenning van de funeraire en herdenkingssites langs de westelijke frontlijn. Ik hoop en wens dat hierover een positieve beslissing valt in de zomer van dit jaar. Een dergelijke beslissing zou een mooie internationale erkenning vormen van de inspanningen die de Vlaamse Regering de voorbije jaren geleverd heeft om de herdenking en de vredesgedachte ook na 2018 duurzaam te bewaren voor de generaties na ons.

Excellenties,

Diplomatie is de kunst van het verzoenen van het onverzoenbaar lijkende. U heeft hier allemaal een niet te onderschatten rol in te spelen. Het zoeken naar wederzijdse belangen over de

grenzen heen, het beheersen en zo mogelijk oplossen van conflicten en het tot stand brengen en handhaven van duurzame internationale relaties, zijn de kerntaken van diplomaten.

Daarom plan ik voor dit jaareinde de organisatie van een internationale conferentie. Deze conferentie zal niet alleen de balans opmaken van het Vlaams buitenlands beleid, maar ook en vooral een visie presenteren op ons toekomstig internationaal beleid. Het spreekt voor zich dat onze internationale partners hierbij zullen worden betrokken. In de komende maanden zullen wij u van het vervolgtraject van dit initiatief op de hoogte stellen.

Excellenties,

Dames en heren,

De Britse filosoof en Nobelprijswinnaar literatuur, Bertrand Russell schreef: “De mens heeft voor zijn geluk niet alleen het plezier van dingen nodig, maar ook hoop, vooruitgang en verandering.”

Ik voeg daar graag aan toe dat die vooruitgang en verandering alleen maar gestimuleerd zullen worden door internationale samenwerking. Die hoop heb ik en ik vertrouw erop dat wij er met zijn allen hard aan zullen werken en er ook plezier aan beleven.

Met deze gedachte sluit ik graag af. Laten we op het reeds geleverde werk en op een verdere efficiënte en vruchtbare samenwerking het glas heffen.